

Mesto Nitra – útvar hlavného kontrolóra

Správa o výsledku kontroly

V zmysle Plánu kontrolnej činnosti na I. polrok 2020 schváleného Mestským zastupiteľstvom v Nitre uzn. č. 382/2019-MZ zo dňa 12.12.2019, Pravidiel kontrolnej činnosti hlavného kontrolóra mesta Nitry a na základe písomného poverenia hlavného kontrolóra č. 4/2020 zo dňa 02.03.2020, vykonala Mgr. Jarmila Krčmárová, referent kontrolór, **kontrolu dodržiavania zákona č. 211/2000 Z.z. o slobodnom prístupe k informáciám a Smernice mesta Nitra č. 18/2007 o poskytovaní informácií, kontrolu povinne zverejňovaných informácií a kontrolu vybavovania žiadostí o poskytnutie informácie.**

Kontrolovaný subjekt:

Mesto Nitra – Mestský úrad
Štefánikova trieda 60
95006 Nitra

Kontrolované obdobie: rok 2019

Kontrola bola vykonaná v termíne: od 02.03.2020 do 01.06.2020 s prerušeniami

Predmet kontroly:

- dodržiavanie zákona č. 211/2000 Z.z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o slobode informácií);
- dodržiavanie Smernice mesta Nitra č. 18/2007 o poskytovaní informácií v zmysle zákona č. 211/2000 Z.z. o slobodnom prístupe k informáciám v znení neskorších predpisov;
- kontrola vybavovania žiadostí o poskytnutie informácií doručených Mestskému úradu v Nitre;

Cieľom kontroly bolo zistiť dodržiavanie postupov pri prijímaní, evidovaní a vybavovaní žiadostí o poskytnutie informácií, dodržiavanie Smernice mesta Nitra č. 18/2007 o poskytovaní informácií v zmysle zákona č. 211/2000 Z.z. o slobodnom prístupe k informáciám v znení neskorších predpisov v podmienkach Mestského úradu v Nitre a tiež kontrola povinne zverejňovaných informácií.

V rámci kontroly bolo zároveň skontrolované dodržiavanie Registratúrneho poriadku a registratúrneho plánu Mestského úradu v Nitre, a to pri predloženej vedenej spisovej dokumentácii k žiadostiam o sprístupnenie informácií.

Útvar hlavného kontrolóra (ďalej len ÚHK) vykonal kontrolu z predložených originálov dokladov poskytnutých od kontrolovaného subjektu, t.j. od príslušných odborov MsÚ Nitra.

1. Základné informácie.

Zákon č. 211/2000 Z.z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o slobode informácií) upravuje podmienky, postup a rozsah slobodného prístupu k informáciám (ďalej len „zákon“). Zákon tiež definuje osoby, ktoré sú povinné rôzne údaje zverejňovať, určuje ktoré informácie sú prípustné a tiež kedy môže dôjsť k obmedzeniu zverejnenia. Zákon tiež definuje akou formou sa žiada o informácie, ako a v akej lehote sa odpovedá a ustanovuje tiež opravné prostriedky a sankcie za porušovanie zákona.

Mesto Nitra – útvar hlavného kontrolóra

Mesto Nitra je povinnou osobou v zmysle zákona o slobode informácií a má pre procesy zverejňovania a sprístupňovania informácií vydané vnútorné predpisy, ktoré upravujú pravidlá pre poskytovanie informácií v podmienkach Mesta Nitry – Mestského úradu (ďalej len „úrad“). Týmito vnútornými predpismi sú:

- Smernica mesta Nitra č. 18/2007 o poskytovaní informácií v zmysle zákona č. 211/2000 Z.z. o slobodnom prístupe k informáciám v znení neskorších predpisov v znení dodatku č. 1 (ďalej len smernica č. 18/2007);
- Smernica primátora mesta Nitry č.1/2011 o evidencii, právnom posúdení tvorbe a zverejňovaní zmlúv a zverejňovaní faktúr a objednávok mesta Nitry v znení dodatku č. 1, 2, a č. 3 (ďalej len smernica č. 1/2011)

Vydané vnútorné predpisy sú záväzné pre všetkých zamestnancov úradu a všetci zamestnanci sú povinní poznať zákon o slobode informácií ako aj vydané vnútorné smernice. Za oboznámenie sa zamestnancov so zákonom ako aj s smernicami zodpovedá príslušný vedúci zamestnanec.

V zmysle zákona o slobode informácií (§ 3 ods.1) má každý právo na prístup k informáciám, ktoré majú povinné osoby k dispozícii. Týmito povinnými osobami sú štátne orgány, obce, vyššie územné celky ako aj tie právnické osoby a fyzické osoby, ktorým zákon zveruje právomoc rozhodovať o právach a povinnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb v oblasti verejnej správy a toto iba v rozsahu tejto ich rozhodovacej činnosti (§2 ods. 1). Povinnými osobami sú aj právnické osoby zriadené zákonom a právnické osoby zriadené štátnym orgánom, vyšším územným celkom alebo obcou (§2 ods.2).

Kontrola dodržiavania zákona u subjektov zriadených Mestom Nitra v rámci výkonu tejto kontroly vykonaná nebola.

Zákon o slobode informácií je postavený na princípe, že akákoľvek informácia, ktorej zverejnenie iné právne predpisy výslovne nevylučujú a ktorú má zároveň povinná osoba k dispozícii, je verejne prípustná. Obmedzenia prístupu k informáciám sú zakotvené v § 8-12 zákona a jedná sa napr. o štátne, služobné, bankové, daňové a obchodné tajomstvo. Informácie sa rovnako nezverejňujú v prípade, ak existuje iný zákonný dôvod na obmedzenie prístupu k informáciám ako napr. ide o údaje dotýkajúce sa osobnosti a súkromia fyz. osoby, rozhodovacej činnosti súdov a orgánov činných v trestnom konaní, duševného vlastníctva a pod.

Zverejnenou informáciou je informácia, ktorú môže každý opakovane vyhľadávať a získať, najmä informácia publikovaná v tlači alebo vydaná na inom hmotnom nosiči dát umožňujúcim zápis a uchovanie informácií, alebo vystavená na úradnej tabuli s možnosťou voľného prístupu, alebo sprístupnená pomocou zariadenia umožňujúceho hromadný prístup alebo umiestnená vo verejnej knižnici.

Poskytnutie informácií je možné rozdeliť do dvoch oblastí akými možno sprístupniť informácie a to na povinne zverejňované informácie a sprístupnenie informácií na žiadosť. Mesto Nitra informácie zverejňuje predovšetkým spôsobom umožňujúcim hromadný prístup (na internetovej stránke a na úradnej tabuli).

2. Povinne zverejňované informácie

Povinnou osobou podľa smernice č. 18/2007 a v súlade so zákonom je Mesto Nitra (§ 2 ods. 1 zákona) a v rámci mesta konkrétna organizačná zložka, ku ktorému žiadosť o poskytnutie informácie smeruje (primátor, mestské zastupiteľstvo, mestská rada, mestský úrad a jednotlivé jeho útvary, odbory a referáty). Okrem sprístupňovania informácií na žiadosť má mesto aj povinnosť aktívne zverejňovať určitý okruh údajov. V tomto prípade musí z vlastnej iniciatívy, bez priamej žiadosti uverejňovať minimálne základné informácie.

Každá povinná osoba je totiž v zmysle § 5 zákona o slobode informácií povinná zverejniť tieto informácie:

- a) spôsob zriadenia povinnej osoby, jej právomoci a kompetencie a popis organizačnej štruktúry,
- b) miesto, čas a spôsob, akým možno získať informácie; informácie o tom, kde možno podať žiadosť, návrh, podnet, sťažnosť alebo iné podanie,
- c) miesto, lehota a spôsob podania opravného prostriedku a možnosti súdneho preskúmania rozhodnutia povinnej osoby vrátane výslovného uvedenia požiadaviek, ktoré musia byť splnené,
- d) postup, ktorý musí povinná osoba dodržiavať pri vybavovaní všetkých žiadostí, návrhov a iných podaní, vrátane príslušných lehôt, ktoré je nutné dodržať,
- e) prehľad predpisov, pokynov, inštrukcií, výkladových stanovísk, podľa ktorých povinná osoba koná a rozhoduje alebo ktoré upravujú práva a povinnosti fyzických osôb a právnických osôb vo vzťahu k povinnej osobe,
- f) sadzobník správnych poplatkov, ktoré povinná osoba vyberá za správne úkony, a sadzobník úhrad za sprístupňovanie informácií.

Mesto Nitra, ako povinná osoba, je v zmysle smernice č.18/2007 ďalej povinné zverejniť tieto informácie:

- g) termíny zasadnutí mestského zastupiteľstva s návrhom programu rokovania,
- h) zápisnice z verejných zasadnutí mestského zastupiteľstva po overení overovateľmi,
- i) znenia vydaných všeobecne záväzných nariadení a ich dodatkov,
- j) údaje o dochádzke poslancov mestského zastupiteľstva na rokovania do 3 kalendárnych dní po skončení každého zasadnutia,
- k) výpisy o hlasovaní poslancov mestského zastupiteľstva po každom zasadnutí okrem tajného hlasovania a hlasovania na neverejnom zasadnutí,
- l) uznesenia zo zasadnutí mestského zastupiteľstva,
- m) rozpočet Mesta Nitry,
- n) informácie, ktoré sa ďalej musia zverejňovať v súlade s inými právnymi predpismi, najmä zákonom o obecnom zriadení,
- o) označenie nehnuteľnej veci vrátane bytov a nebytových priestorov a hnuteľnej veci, ktorej nadobúdacia cena bola vyššia ako 20-násobok minimálnej mzdy vo vlastníctve mesta Nitry, ktorý mesto Nitra previedlo do vlastníctva alebo ktorý prešiel do vlastníctva inej osoby než orgánu verejnej moci, dátum prevodu alebo prechodu vlastníctva a právny titul, ako aj informácie o osobných údajoch a iných identifikačných údajoch osôb, ktoré nadobudli tento majetok do vlastníctva v rozsahu meno a priezvisko, názov alebo obchodné meno, adresa pobytu alebo sídlo, identifikačné číslo, ak ide o právnickú osobu alebo fyzickú osobu – podnikateľa.

ÚHK náhodným výberom prekontroloval okruh povinne zverejnených informácií, ktoré sú prístupné na webovej stránke Mesta Nitry. Kvalita zverejnených informácií kontrolovaná nebola. V čase výkonu kontroly neboli zistené nedostatky k okruhu zverejnených informácií.

Mesto Nitra – útvar hlavného kontrolóra

Mesto Nitra ako povinná osoba v zmysle zákona povinne zverejňuje aj zmluvy (§5a) objednávky tovarov služieb a prác a faktúry za tovar, služby a práce (§5b).

Zákon určuje, ktoré zmluvy a aké údaje z nich sa zverejňujú a tiež čo je potrebné zverejniť pri objednávkach a faktúrach.

Na internetovej stránke Mesta Nitra sa ďalej zverejňujú informačné systémy a zoznamy, pri ktorých nie je vylúčená verejná prístupnosť (napr. zoznam daňových dlžníkov).

V zmysle smernice č.18/2007 (čl. IV. ods. 4) „povinné zverejňovanie informácií ako i každú ich zmenu a doplnenie zabezpečuje referát klientskeho centra (ďalej len R-KC), pričom potrebné informácie mu poskytuje príslušná odborná organizačná zložka, ktorej bola vec pridelená na vybavenie“.

Mesto Nitra má zabezpečené zverejnenie informácií o objednávkach a faktúrach cez softvérový informačný systém samosprávy (ďalej „ISS“) od spoločnosti CORA GEO, s.r.o., ktorý je nastavený na automatické zverejnenie súhrnu potrebných údajov cez aplikáciu CG eGOV. Zverejňovanie zmlúv zabezpečuje Odbor služieb úradu - referát právny a vymáhania pohľadávok (ďalej „OSÚ-PaVP“), ktorý príslušné dokumenty napr. scan zmluvy vloží v elektronickej forme do tohto systému.

ÚHK porovnal počty registrovaných zmlúv v centrálnom registri zmlúv (počet 2863 vedený cez systém ISS) s počtom zmlúv zverejnených v registri (počet 2454 vedený na internetovej stránke mesta) a zistil, že neboli zverejnené všetky zmluvy a dodatky k zmluvám z centrálneho registra zmlúv a rozdiel činil 409. Následným prekontrolovaním bolo zistené, že v tomto počte sú zahrnuté aj napr. zmluvy, ktoré sa nezverejňujú alebo stornované. ÚHK tieto vyfiltroval zo zoznamu registrovaných zmlúv v centrálnom registri a rozdiel bol 94 nezverejnených zmlúv. Pri filtrovaní zo zoznamu registrovaných zmlúv a dodatkov v centrálnom registri zmlúv nebolo možné vyfiltrovať dodatky, ktoré podliehajú zverejneniu, nakoľko dáta o nich vedené v systéme ISS sú nedostatočné. Systémovo vyfiltrovaný zoznam zmlúv bol sprístupnený pre OSÚ-PaVP a obsahuje celkom 106 položiek (vrátane 2 dodatkov), z ktorých v rámci ručnej filtrácie ÚHK vylúčil ešte 12 položiek registrovaných zmlúv ktoré sa nezverejňujú. Kontrolovaný subjekt po doručení Návrhu správy o výsledku kontroly a po doručení od ÚHK vyfiltrovaného zoznamu nezverejnených zmlúv tento zoznam podrobne prešiel a k zisteniam v námietkach uvádza, že 35 ks zmlúv spadá pod zmluvy, ktoré v zmysle § 5a ods. 5 zákona o slobodnom prístupe k informáciám v znení neskorších predpisov patria ku kategórii zmlúv, ktoré nie sú povinne zverejňovanými zmluvami (napr. zmluva o poskytovaní sociálnej služby, ktorá sa uzatvára s prijímateľom sociálnej služby, zmluva, ktorej predmetom je umelecký výkon alebo použitie umeleckého výkonu, atď.); 30 ks zmlúv, ktoré po ich evidencii v ISS systéme boli stornované z rôznych dôvodov (napr. neboli podpísané druhou stranou, evidované dvakrát a OSÚ-PaVP nebolo o storne zmluvy informované); 36 ks zmlúv boli doručené na OSÚ-PaVP za účelom ich zverejnenia až na základe výzvy OSÚ-PaVP po odbránení návrhu správy o výsledku kontroly ÚHK; 3 ks zmlúv ku dňu vyhotovenia námietok nebolo doručených na OSÚ-PaVP, no prešetrením bolo zistené, že boli zverejnené v centrálnom registri zmlúv.

Vzhľadom na zistenú skutočnosť, že vyfiltrovaný zoznam zmlúv naďalej obsahoval aj zmluvy, ktoré nie sú povinne zverejňovanými zmluvami a tiež aj centrálné registrované zmluvy, ktoré boli z rôznych príčin stornované, bola námietka kontrolovaného subjektu vyhodnotená ako čiastočne opodstatnená. Na základe vyhodnotených námietok ÚHK konštatuje, že **počet nezverejnených zmlúv na webovej stránke Mesta Nitra za rok 2019 v období výkonu kontroly bolo 36 zmlúv.** Ku dňu predloženia správy o výsledku kontroly do MR boli všetky zmluvy na webe mesta zverejnené.

Počas prerokovania Správy o výsledku kontroly, kontrolovaný subjekt podal pripomienku, aby v Správe o výsledku kontroly bol doplnený a komplexne citovaný text Smernice primátora mesta Nitry č. 1/2011 o evidencii, právnom posúdení, tvorbe a zverejňovaní zmlúv a zverejňovaní faktúr a objednávok mesta Nitry v znení dodatkov č. 1-3 a do čl. 6 „Zverejňovanie zmlúv a faktúr“.

V Smernici primátora mesta Nitry č. 1/2011 o evidencii, právnom posúdení, tvorbe a zverejňovaní zmlúv a zverejňovaní faktúr a objednávok mesta Nitry v znení dodatkov č. 1-3 v čl. 6 „Zverejňovanie zmlúv, objednávok a faktúr“ je uvedené nasledovné znenie:

„Zmluvy

1. Vedúci oddelenia, alebo ním poverený zamestnanec je povinný každú zmluvu, ktorá nadobudla platnosť, odovzdať najneskôr do 1 pracovného dňa na zverejnenie na referát PaVP, ktorý vyhotoví elektronickú kópiu každej zmluvy (formát pdf).
2. Zmluva nadobúda platnosť dňom jej podpísania všetkými jej účastníkmi, v prípade rozdielnych dátumov podpisu zmluvy nadobúda platnosť v poradí neskorším dátumom.
3. Zverejnenie zmluvy na webovom sídle mesta bezodkladne zabezpečí referát PaVP (referent pre spisovú agendu). Po zverejnení zmluvy na webovom sídle mesta vyhotoví referát PaVP na žiadosť účastníka zmluvy, príslušného odborného útvaru/odboru, prípadne pre iné úradné účely písomné potvrdenie o zverejnení zmluvy a predloží ho na podpis prednostovi MsÚ.“

Nezverejnením zmlúv a dodatkov došlo k nedodržaniu zákona o slobode informácií, ale aj k porušeniu smernice č. 1/2011. V smernici č. 1/2011 v čl. 6 je v poslednej vete k tomuto článku smernice uvedené, že: „Nesplnenie povinností ustanovených v tomto článku sa považuje za porušenie pracovnej disciplíny.“

Nezverejnením zmlúv nie je naplnená účinnosť povinne zverejňovaných zmlúv. Ak zákon ustanovuje povinné zverejnenie zmluvy, zmluva je účinná dňom nasledujúcim po dni jej zverejnenia. Ak sa do troch mesiacov od uzavretia zmluvy alebo od udelenia súhlasu, ak sa na jej platnosť vyžaduje súhlas príslušného orgánu, zmluva nezverejnila, platí, že k uzavretiu zmluvy nedošlo (§ 47a - Občiansky zákonník).

2. Sprístupnenie informácií na žiadosť.

Žiadateľom o poskytnutie informácií je fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá požiada o sprístupnenie informácie. Poskytnutie informácií na žiadosť je poskytnutie každej informácie, ktorú má Mesto Nitra k dispozícii, pričom nepatrí medzi informácie pre ktoré je poskytnutie obmedzené zákonom o slobode informácií (§8 až §12 zákona o slobode informácií).

Informácie sú poskytované na základe žiadosti, ktorá môže byť podaná ústne, písomne, faxom, elektronickou poštou alebo iným technicky vykonateľným spôsobom.

Správne podaná žiadosť musí obsahovať štyri základné náležitosti. Musí z nej byť zrejmé komu je určená, kto ju podáva (t.j. údaje žiadateľa - meno priezvisko, názov alebo obchodné meno, jeho adresa pobytu alebo sídlo), a tiež ktorých informácií sa žiadosť týka a aký spôsob sprístupnenia informácie žiadateľ navrhuje.

Ak žiadosť nemá predpísané náležitosti je Mesto Nitra, ako povinná osoba bezodkladne vyzvať žiadateľa, aby žiadosť doplnil s poučením ako je potrebné žiadosť doplniť. Vo výzve sa určí lehota na doplnenie, ktorá nesmie byť kratšia ako 7 dní. Ak žiadateľ podanie napriek výzve potrebné údaje nedoplní, žiadosť sa odloží.

V zmysle § 16 zákona o slobode informácií sa informácie na žiadosť sprístupňujú najmä ústne, nahliadnutím do spisu vrátane možnosti vyhotoviť si odpis alebo výpis, odkopírovaním informácií na technický nosič dát, sprístupnením kópií predlôh s požadovanými informáciami, telefonicky, faxom, poštou, elektronickou poštou. Ak informáciu nemožno sprístupniť spôsobom určeným žiadateľom, dohodne povinná osoba so žiadateľom iný spôsob sprístupnenia informácie.

Žiadosť je podaná dňom keď bola oznámená Mestu Nitra, ako povinnej osobe. Žiadosti sa v zmysle smernice č. 18/2007 evidujú na referáte klientskeho centra, ktoré tiež potvrdí ich podanie. V zmysle tejto smernice „*funkciu príjemcu žiadosti plní referent klientskeho centra*“.

ÚHK prekontroloval všetky predložené spisové dokumentácie týkajúce sa žiadostí o sprístupnenie informácií a ktoré ku výkonu kontroly boli doručené od jednotlivých odborov MsÚ Nitra.

Ku kontrole nebola predložená spisová dokumentácia k evidovaným žiadostiam v centrálnom registri pod por. č. 25 (záznam č. 66712-predn.), č. 50 (záznam č. 118557-OKČaŽP), č. 76 (záznam č. 132889-predn.), č. 122 (záznam č. 159727-OSP), 136 (záznam č. 164472-OVaR) a k záznamu č. 127566- OVaR. K žiadosti pod por. č. 122 sa kompletná spisová dokumentácia v čase výkonu kontroly nachádzala na Okresnom úrade v Nitre.

Kontrolou bolo zistené, že vybavená bola neúplná žiadosť bez výzvy na doplnenie údajov (mailom doručená žiadosť- (záznam č. 122576-predn.) neobsahovala potrebné zákonom predpísané údaje od žiadateľa).

V dvoch prípadoch, žiadosť č. 13 a č. 93(obe ÚHA) bola v súlade so zákonom zaslaná výzva žiadateľovi o doplnenie podanej žiadosti. V oboch prípadoch sa žiadosť odložila.

V piatich prípadoch (č. 32-OS, č. 36-OS, č. 43-OS, č. 53-OKČaŽP a č. 106-OSP) boli sprístupnené informácie osobne s nahliadnutím do spisovej dokumentácie.

2.1 Evidencia žiadostí

Zákon o slobode informácií v § 20 definuje, že povinná osoba vedie evidenciu žiadostí tak, aby poskytovala údaje potrebné na kontrolu vybavovania žiadostí a údaje o najčastejšie vyžiadaných informáciách. Evidencia musí obsahovať najmä tieto údaje: dátum podania žiadosti, vyžiadajú informáciu a navrhovaný spôsob poskytnutia informácie, výsledok vybavenia žiadosti (poskytnutie informácií, vydanie rozhodnutia alebo postúpenie žiadosti), podanie opravného prostriedku.

Mesto Nitra v smernici č. 18/2007 určilo okrem iného aj postup pri prijatí ústnej, telefonickej, faxovej alebo elektronickej (mail) žiadosti. Každú takúto prijatú žiadosť je povinný ten kto ju prijal bez odkladu dať zaevidovať na R-KC. Žiadosti o poskytnutie informácie sú evidované v rámci evidencie došlej pošty v súlade s registratúrnym poriadkom MsÚ, ale aj v samostatnej evidencii žiadostí o poskytnutie informácií do centrálnej evidencie žiadostí. Za vedenie centrálnej evidencie zodpovedá referent klientskeho centra.

ÚHK porovnal počty žiadostí registrovaných v centrálnom registri vedenom ručne (počet 146) a porovnal ho s počtom vyfiltrovaných záznamov s textom“ *Žiadosť o sprístupnenie inf. v zmysle Zák.č.211/2000*“, ktoré sú vedené v registri CG DIS (počet 151).

Kontrolou bolo zistené:

- v kontrolovanom období bolo v centrálnej evidencii žiadostí vykonaných celkom 146 záznamov. Z tejto evidencie sú 4 záznamy vyčiarknuté (č. 5, č. 73, č. 96, č. 127), no len pri jednom (č.96) je uvedený dôvod zrušenia v evidencii;
- 6 evidovaných žiadostí v registri CG DIS (záznam č. 415-ÚHA, č. 122576-predn, č. 117340-ÚHA, č. 127566-OVaR, č. 156235-predn, č. 161787-OS) nie je evidovaných v centrálnom registri žiadostí o informácie;
- 1 evidovaná žiadosť (č. 45-OM) v centrálnom registri, nie je evidovaná v registri CG DIS
- v jednom prípade žiadosť doručená mailom (spis 918-OKČaŽP) nie je vôbec registrovaná

V zmysle zákona, ale aj Smernice 18/2007 je Mesto Nitra povinné viesť evidenciu žiadostí tak, aby poskytovala údaje potrebné na kontrolu vybavovania žiadostí a údaje o najčastejšie vyžiadaných informáciách.

Vzhľadom k tomu, že **evidencia žiadostí je vedená ručne, takto sa stáva neprehľadnou a nie je možné z nej zistiť údaje o najčastejšie vyžiadaných informáciách ani informácie o spôsobe vybavenia a podielu zamietnutí žiadostí.**

Mesto Nitra má zakúpený operačný systém od spoločnosti CORA GEO, s.r.o. ktorý obsahuje viacero modulov pre rôzne evidencie. Niektoré zo zakúpených modulov úrad však vôbec nevyužíva. Prispôbením modulu, napr. „IP – Informovanie a poradenstvo“, by bolo možné sprehladniť spracovávané údaje k evidencii žiadostí o informácie a preto ÚHK odporúča naplno využívať možnosti z ponuky už zakúpených modulov.

Mesto Nitra na svojom webovom sídle v sekcii „Transparentné mesto“, od marca 2020 zverejňuje odpovede na infožiadosti podávané občanmi na základe zákona 211/2000 Z.z.. **Prehľad nezobrazuje požiadavku zo žiadosti, ale meno, priezvisko žiadateľa a dátum. Až následným vstúpením je možné zistiť v akej veci bola žiadosť o informácie podaná. Z takto vedeného prehľadu infožiadostí na webe, nie je jednoduché spracovať údaj o najčastejšie vyžiadaných informáciách.**

ÚHK vykonal dňa 18.5.2020, náhodným výberom v tejto oblasti zverejnených informácií na webe mesta, kontrolu takto zverejnených odpovedí na podané žiadosti. **Kontrolou bolo zistené, že pri „infožiadosti“ z 31.03.2020 a 02.04.2020 je v časti odpoveď uvedené - „Odpoveď pripravujeme“.**

2.2 Lehota na vybavenie žiadosti

Zákon o slobode informácií v § 17 definuje, že žiadosť o sprístupnenie informácií povinná osoba vybaví bez zbytočného odkladu, najneskôr do 8 pracovných dní odo dňa podania žiadosti alebo odo dňa odstránenia nedostatkov žiadosti a do 15 pracovných dní, ak sa sprístupňuje informácia nevidiacej osobe v prístupnej forme. Zo závažných dôvodov môže povinná osoba predĺžiť lehotu, najviac však o 8 pracovných dní a o 15 pracovných dní, ak sa sprístupňuje informácia nevidiacej osobe. Predĺženie lehoty spolu s odôvodnením je potrebné oznámiť žiadateľovi bezodkladne, najneskôr pred uplynutím lehoty (8 resp. 15 prac. dní).

ÚHK pri kontrole zistil, že Mesto Nitra, ako povinná osoba využilo v r. 2019 predĺženie lehoty v dvoch prípadoch podaných žiadostí o informácie (žiadosť č. 42-ÚHA a č. 135-OSP) a v oboch prípadoch sa jednalo o zhromažďovanie väčšieho počtu dostupných informácií. Predĺženie lehoty na vybavenie bolo žiadateľom oznámené v súlade so zákonom. Lehoty na vybavenie žiadostí o informácie boli dodržané.

2.3 Vybavenie žiadosti a vydanie rozhodnutia

Zákon o slobode informácií v § 18 uvádza, že ak povinná osoba poskytne žiadateľovi požadované informácie v rozsahu a spôsobom podľa § 16 v zákonom stanovenej lehote, urobí rozhodnutie zápisom v spise. Proti takému rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok. Z uvedeného vyplýva, že ak je sprístupnená požadovaná informácia je potrebné vydať rozhodnutie zápisom v spise. Do spisu je potrebné zapísať skutočnosti: kto a kedy požiadal o informáciu, o akú informáciu išlo, spôsob, akým bola informácia sprístupnená, dátum, kedy bola informácia sprístupnená a tiež meno osoby, ktorá vec vybavila a dátum, kedy bol o tejto skutočnosti vykonaný samotný zápis v spise. Takéto rozhodnutia sú v zmysle zákona evidované (§20) a môžu byť aj verejne prístupné. Význam evidencie a zverejnenia je v tom, že popri zabezpečení prehľadnosti o činnosti mesta zároveň slúži aj ako zdroj informácií pre neskorších žiadateľov.

Ak povinná osoba žiadosti nevyhoví hoci len sčasti, vydá o tom v zákonom stanovenej lehote písomné rozhodnutie, ktoré má obsahovať všetky náležitosti, ako štandardné rozhodnutie v zmysle zákona o správnom konaní. To znamená, že v ňom bude uvedené, kto bol žiadateľom, kto bol povinnou osobou, čo bol predmet žiadosti, ďalej samotná výroková časť rozhodnutia, odôvodnenie a poučenie o tom, kde a v akej lehote sa voči rozhodnutiu možno odvolať. Rozhodnutie sa nevydá v prípade, ak žiadosť bola odložená.

Vybaviť žiadosť znamená, že v stanovenej lehote musí byť žiadateľovi doručené rozhodnutie o obmedzení prístupu k informáciám alebo žiadateľovi musia byť sprístupnené požadované informácie.

Kontrolou bolo zistené:

- v 57 prípadoch neboli vydané rozhodnutia zápisom v spise, pri žiadosti č. 137(-ÚHA) vydané rozhodnutie nie je podpísané;
- v 4 prípadoch spisová dokumentácia nezobrazuje resp. nie je zrejmé akou formou bola daná odpoveď(žiadosť č. 107, 110, 121, 132 – všetky z OVaR);
- v 2 prípadoch nebolo vydané rozhodnutie o nesprístupnení informácií (žiadosť č. 20-OVaR a č. 51-predn.)

2.4 Úhrada nákladov

Informácie sa sprístupňujú bezplatne s výnimkou úhrady vo výške, ktorá nesmie prekročiť výšku materiálnych nákladov spojených so zhotovením kópií, so zadovážením technických nosičov a s odoslaním informácie žiadateľovi. Náklady na sprístupnenie informácie prístupnou formou osobe so zmyslovým postihnutím znáša povinná osoba. Povinná osoba môže zaplatenie úhrady odpustiť. Podrobnosti o úhrade nákladov za sprístupnenie ustanoví všeobecne záväzný právny predpis, ktorý vydá Ministerstvo financií Slovenskej republiky. Úhrady sú príjmami povinnej osoby. (§ 21 ods. 1 až 4 zákona)

V zmysle smernice č. 18/2007 „funkciu prijemcu žiadosti plní referent klientského centra, ktorý na žiadosť oznámi predpokladanú výšku úhrady za poskytnutie informácie v zmysle sadzobníka úhrad za sprístupnenie informácií v zmysle zákona č. 211/2000 Z.z.“. Sadzobník tvorí prílohu č. 1 k smernici.

V zmysle smernice 18/2007 o odpustení úhrady rozhoduje na základe písomnej žiadosti žiadateľa primátor mesta (čl. XIV. ods. 2)

Z predloženej spisovej dokumentácie k žiadostiam o informácie vyplýva, že úrad si uplatnil vzniknuté náklady na sprístupnenie informácii len v jednom prípade a to ku žiadosti pod por. č. 42-ÚHA vo výške 18,86 €.

Z celkového počtu 151 žiadostí bolo poštou zaslaných celkom 43 odpovedí. UHK v týchto prípadoch vypočítal predpokladanú výšku nákladov na poštovné – „zásielka doporučená s doručenkou do 50g - 2,10€“ a to spolu vo výške 90,30 €. Z toho bolo 17 odpovedí zaslaných vrátane rôznych príloh. Kontrolnými mechanizmami nebolo možné vypočítať hodnotu vzniknutých nákladov za vyhotovené kópie rôznej dokumentácie, nakoľko spisová dokumentácia často neobsahuje všetky uvádzané prílohy v zmysle odpovedí na infožiadosti.

Kontrolou bolo zistené, že Sadzobník úhrad za sprístupnenie informácií, ktorý tvorí prílohu č. 1 k Smernici č. 18/2007 (vydaný dňa 31.01.2013) je zverejnený aj na webe mesta (<https://www.nitra.sk/zobraz/obsah/13074>), no nie je aktualizovaný v ani zmysle tarify poštových služieb a nimi súvisiacich činností.

3. Iné kontrolné zistenia

- Žiadosti týkajúce sa viacero tém, ktorých spracovanie na úrade pokrýva viac odborov, resp. v rámci jedného odboru jednotliví zamestnanci, boli spracované po čiastkach (za každý odbor samostatne) a takto v jednotlivých čiastkach sa informácia dostala ku žiadateľovi. V prípadoch č. 81-ÚHA/ÚHA, č. 114-ÚHA/predn., však odpoveď bola zaslaná len od jedného odboru/zamestnanca. Povinnou osobou voči žiadateľovi je Mesto Nitra a nie jeho jednotlivé odbory, preto odpoveď na žiadosť má byť zasielaná jedna a komplexne.
- V prípadoch (č. 142-OKČaŽP, č.71-OŠMaŠ, č. 30-OŠMaŠ) nebol dodržaný v žiadosti navrhnutý spôsob doručenia odpovede (napr. elektronicky, mailom), odpovede boli zaslané na doručenkou poštou.
- Žiadatelia často zasielajú svoje požiadavky mailom na adresu „info@msunitra“. Tieto sú následne preposielané na email „podatelna@msunitra.sk“ a až po doručení na podateľňu sú aj evidované. Takýmto spôsobom sa skracuje pre spracovateľa žiadosti lehota na jej vybavenie. V jednom prípade žiadosť (zaslaná na info@msunitra a nepreposlaná na podatelna@msunitra.sk) bola vybavená až po urgencii žiadateľa – podateľňa ju (pod č. 12-OŠMaŠ) zaevidovala až po doručení urgencie žiadateľa.
- Pri predloženej vedenej spisovej dokumentácii k žiadostiam o sprístupnenie informácií bolo zároveň skontrolované aj dodržiavanie Registratúrneho poriadku a registratúrneho plánu Mestského úradu v Nitre, keďže aj v zmysle smernice č. 18/2007 je ku každej žiadosti priradené evidenčné číslo v súlade s registratúrnym poriadkom MsÚ a spisový obal sa má označovať spisovou značkou AO1, skartačný znak 5 (smernica čl. XIII. ods. 10). Kontrolou bolo zistené, že v 65 prípadoch v tomto smere nebola dodržaná smernica a tým ani registratúrny poriadok, čo z celkové počtu predložených spisov predstavuje 43% nezhôd. Vedená spisová dokumentácia často neobsahuje obsah spisu, dátumy vybavenia alebo uzatvorenia spisu, spisovú registratúrnu značku (resp. správnu značku) ani skartačný znak. V prípadoch č. 133-OEaR, č.134-predn., č. 136-OVaR neboli žiadosti zaradené do spisu a z celkového počtu evidovaných žiadostí, v čase výkonu kontroly, bolo stále aktívnych (t.j. neuzatvorených) spolu 30 spisov, čo predstavuje 19%.

Mesto Nitra – útvar hlavného kontrolóra

Prehľad počtu vedených žiadostí podľa útvarov/odborov, výpočet ÚHK-priemer dní vybavenia s hodnotou kalendárnych dní, ako aj zistených nedostatkov u vedených spisov je uvedený v nasledovnej tabuľke:

Odbor/útvar*	Počet žiadostí	Priemer dní vybavenia	Nezhody		
			Vybavené bez vydania rozhodnutia	Nedostatky v registratúre	Nedoručené spisy ku kontrole
PRIM	7	3,71	7	7	
ÚHK	4	5			
ÚHA	25	6,92			
PREDN	19	6,23	16	11	2
OPaSR	1	8	1	1	
OKaP	3	7	3	1	
OMRaCR	1	6	1		
OSÚ	13	3,61			
OITRaKS	0	-			
OEaR	1	4	1	1	
OMDaP	1	2			
OM	12	5,58	7		
OKČaŽP	19	4,84	1	15	1
OK	5	6,6		1	
OŠMaŠ	7	4,57	4	5	
OSS	1	8	1	1	
OVaR	11	7	11	9	2
OSP	21	6,28	5	8	1
spolu	151	5,29	58	65	6

*legenda

PRIM - Primátor mesta; ÚHK - Útvar hlavného kontrolóra; ÚHA - Útvar hlavného architekta; PREDN - Prednosta MsÚ; OPaSR - Odbor projektového a strategického riadenia; OKaP - Odbor komunikácie a propagácie; OMRaCR - Odbor mestského rozvoja a cestovného ruchu; OSÚ - Odbor služieb úradu; OITRaKS - Odbor inovácií, transparentného riadenia a klientskej spokojnosti; OEaR - Odbor ekonomiky a rozpočtu, OMDaP - Odbor miestnych daní a poplatkov, OM - Odbor majetku; OKČaŽP - Odbor komunálnych činností a životného prostredia; OK - Odbor kultúry, OŠMaŠ - Odbor školstva, mládeže a športu, OSS - Odbor sociálnych služieb; OVaR - Odbor investičnej výstavby; OSP - Odbor stavebného poriadku

4. Smernice

4.1 Smernica mesta Nitra č. 18/2007 o poskytovaní informácií v zmysle zákona č. 211/2000 Z.z. o slobodnom prístupe k informáciám v znení neskorších predpisov v znení dodatku č. 1 .

Smernica č. 18/2007 nadobudla účinnosť 1.6.2007 a Dodatkom č. 1 bola aktualizovaná Príloha č.1 k smernici – Sadzobník úhrad za sprístupnenie informácií v zmysle Tarify poštových služieb a nimi súvisiacich činností vydanéj spol. Slovenská pošta, a.s. platnej od 1.1.2013 Smernica upravuje pravidlá pre poskytnutie informácií v podmienkach Mesta Nitra –

Mestského úradu v Nitre a je záväzná pre všetkých zamestnancov a jej porušenie je možné považovať za porušenie pracovnej disciplíny v súlade so Zákonníkom práce.

Kontrolou bolo zistené, tak ako je uvedené vyššie, že Sadzobník úhrad za sprístupnenie informácií nie je aktualizovaný.

ÚHK odporúča zaktualizovať sadzobník alebo zvoliť inú formu aktualizácie.

4.2 Smernica primátora mesta Nitry č.1/2011 o evidencii, právnom posúdení tvorbe a zverejňovaní zmlúv a zverejňovaní faktúr a objednávok mesta Nitry v znení dodatku č. 1, č. 2, a č. 3.

Smernica o evidencii, právnom posúdení, tvorbe a zverejňovaní zmlúv, v ktorých je Mesto Nitra jedným zo zmluvných partnerov a zverejňovaní faktúr a objednávok mesta vydal primátor mesta ako vnútornú smernicu mesta a vzťahuje na všetkých zamestnancov Mesta Nitra. Smernica nadobudla účinnosť dňa 10.01.2010. Táto smernica bola aktualizovaná dodatkom č. 1 účinným od 01.05.2011; Dodatkom č. 2 účinným od 01.01.2012 a Dodatkom č. 3 účinným od 08.04.2014.

Kontrolou bolo zistené:

- ***V čl.5 – Podpisovanie zmlúv***

v odst. 2 je uvedené „Pred podpisom zmluvy... *Predbežná finančná kontrola vykonaná v zmysle § 9 zákona č. 502/2001 Z.z.*“. V smernici je uvedený postup vykonania finančnej kontroly pred podpisom zmluvy jej účastníkmi podľa už neplatného zákona č.502/2001 Z.z., ktorý bol zrušený k 1.januáru 2016, kedy nadobudol účinnosť nový zákon o finančnej kontrole č. 357/2015 Z.z..

ÚHK odporúča zaktualizovať a zosúladiť smernicu podľa v súčasnosti platného zákona o finančnej kontrole.

- ***V čl.6 - Zverejňovanie zmlúv, objednávok a faktúr***

- Objednávky

V smernici je uvedený postup zverejňovania objednávok, s tým že zodpovední vedúci sú povinní podpísané objednávky odovzdať na sekretariát prednostu, ktorý zabezpečí elektronické vyhotovenie ich kópie a zverejnenie na webovom sídle mesta. Tento postup sa v súčasnosti už nepoužíva, nakoľko zverejňovanie povinných údajov objednávok sa realizuje cez systém CORA GEO automaticky hneď po ich elektronickom vystavení.

- Faktúry

V smernici je uvedený postup zverejňovanie faktúr, s tým že poverený zamestnanec je povinný každú faktúru, ktorá je spôsobilá na úhradu zverejniť v elektronicky vyhotovenej kópii na webovom sídle mesta. Tento spôsob sa v súčasnosti už nepoužíva, nakoľko zverejňovanie povinných údajov faktúr sa realizuje cez systém CORA GEO automaticky hneď po ich zadaní na zverejnenie.

ÚHK odporúča zaktualizovať a zosúladiť čl.6 smernice podľa v súčasnosti realizovaného spôsobu zverejňovania objednávok a faktúr.

Záver

Pre Mesto Nitra, ako povinnú osobu zo zákona má mimoriadny význam zverejňovať čo možno najväčšie množstvo informácií automaticky, bez akejkoľvek žiadosti. Politika aktívnej informovanosti občanov má v dnešnej dobe zameranej na elektronizáciu verejnej správy význam, nakoľko aktívnym zverejňovaním informácií sa rovnako odbúra administratívny nápor na vybavovanie žiadostí o informácie. Ak informácie zverejňované v jednoduchej a zrozumiteľnej forme budú k dispozícii verejnosti, obmedzí sa výrazne počet žiadostí o informácie ako aj otázok na pracovníkov úradu a mesta Nitra ako subjektu verejnej správy. ÚHK prekontroloval všetky predložené spisové dokumentácie týkajúce sa podaných žiadostí o informácie zákona o slobodnom prístupe k informáciám a zistené nedostatky pri vykonaní tejto kontroly je možné v budúcnosti odstrániť prijatím vhodných a účinných opatrení na nápravu vzniknutých nedostatkov.

Kompletná dokumentácia o kontrolných zisteniach sa nachádza na ÚHK.

Návrh správy o výsledku kontroly bol vypracovaný dňa 09.06.2020 a s obsahom bol oboznámený Mgr. Martin Horák, prednosta MsÚ. Kontrolovaný subjekt bol oprávnený v lehote do 16.06.2020 predložiť písomné námietky ku kontrolným zisteniam a tiež k navrhovaným opatreniam. Kontrolovaný subjekt k návrhu správy o výsledku kontroly podal dňa 18.06.2020 písomné námietky, ktoré boli vyhodnotené ako čiastočne opodstatnené. Opodstatnenosť námietok k zisteným nedostatkom kontrolný orgán zohľadnil v správe o výsledku kontroly. Správa o výsledku kontroly bola vypracovaná dňa 24.06.2020 a prerokovaná dňa 26.06.2020. Na základe Správy o výsledku kontroly, kontrolovaný subjekt prijal nasledovné opatrenia na nápravu nedostatkov zistených kontrolou a na odstránenie príčin ich vzniku:

1. Zosúladiť smernicu č. 1/2011 v súčasnosti platného zákona o finančnej kontrole a aktualizovať v nej postupy zverejňovania objednávok a faktúr.
Zodp.: OSÚ-ref. právny a vymáhania pohľadávok T: do 30.09.2020
2. V smernici č. 18/2007 aktualizovať sadzobník úhrad za sprístupnenie informácií.
Zodp.: OSÚ-ref. právny a vymáhania pohľadávok T: do 30.09.2020
3. Viest' evidenciu žiadostí, ale aj vydaných rozhodnutí tak, aby poskytovala údaje potrebné na kontrolu vybavovania žiadostí a údaje o najčastejšie vyžiadaných informáciách.
Zodp.: OSÚ-ref. KC a Kancelária prednostu- ref. informačných technológií T: do 30.09.2020
4. Centralizovať agendu evidovania a vybavovania žiadostí u jedného zodpovedného zamestnanca.
Zodp.: prednosta MsÚ T: do 30.09.2020

Táto správa bola prerokovaná dňa 10.09.2020 na zasadnutí Mestského zastupiteľstva v Nitre, ktoré prijalo uznesenie č. 186/2020-MZ.

Ing. Darina Keselyová, v.r.
hlavný kontrolór mesta Nitra